

BELEIDSAANBEVELINGEN VOOR EEN BETROUWBAAR, BETAALBAAR ÉN DUURZAAM ENERGIESYSTEEM IN BELGIË

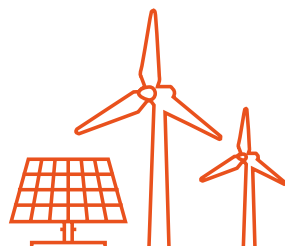
Memorandum voor de
federale en regionale
verkiezingen van 2019

INHOUD

De voordelen van de transitie ten volle benutten door vandaag al de elektriciteitsinfrastructuur van morgen te bouwen, zowel aan land als op zee

- p16** De ontwikkeling van het net van de toekomst
- p20** Ondersteunend kader voor tijdige realisatie - Vlaanderen
- p22** Wettelijk kader dat een tijdige uitvoering bevordert - Brussel
- p24** Een kader ontwikkelen voor de kwestie van de EMV in Wallonië

Duurzame, competitieve en veilige energie voor onze industrie en gezinnen door de Europese integratie van het Belgische elektriciteitsstelsel te versnellen

- p6** Energiebeleid
- p8** Bevoorradingszekerheid
- p10** Hernieuwbare energie-integratie en flexibiliteit
- p12** Europese marktintegratie

De deelname van consumenten aan de transitie faciliteren dankzij de digitalisering en een toenemende elektrificatie

- p28** De digitalisering van het elektriciteitsstelsel versnellen
- p30** De elektrificatie van de mobiliteit faciliteren

TIJD OM TE VERSNELLEN

Beste lezer,

De energietransitie zorgt voor een ongeziene dynamiek in de Belgische en Europese energiesector. De expansie van hernieuwbare en decentrale energieproductie, de opkomst van nieuwe technologieën en marktpelers en de toenemende internationale samenwerking, zorgen voor immense uitdagingen op zowel maatschappelijk, economisch als technologisch vlak. Dit memorandum schetst de context, de uitdagingen én de prioritaire aandachtspunten in de komende regeerperiode.

We stellen drie kernelementen voor die maximaal bijdragen tot een geslaagde energietransitie en een stabiele Belgische energievisie:

1. Duurzame, competitieve en gegarandeerde energie voor onze industrie en gezinnen door de Europese integratie van het Belgische elektriciteitsstelsel te versnellen.
2. De voordelen van de transitie ten volle benutten door vandaag al de elektriciteitsinfrastructuur van morgen te bouwen, zowel aan land als op zee.
3. De deelname van consumenten aan de transitie faciliteren dankzij digitalisering en toenemende elektrificatie.

Om dit te realiseren is het essentieel dat beleidsmakers een actieve rol opnemen. Een gecoördineerd langetermijnbeleid brengt stabiliteit en zekerheid. Enkel zo worden de nodige investeringen en acties opgezet die onze industrie en gezinnen voorzien van een betaalbaar, duurzaam en betrouwbaar energiesysteem.

In 2018 is een belangrijke stap gezet met een regeerakkoord over de Energievisie. De uitvoering ervan zal echter grotendeels in de volgende regeerperiode gebeuren. Elia wil de realisatie van de Energievisie ondersteunen door volop in te zetten op een elektriciteitsstelsel dat steeds toegang biedt tot elektriciteit aan de beste prijs in een Europese markt, dat Europese en Belgische hernieuwbare energie voort integreert, dat de nodige ondersteuningsmechanismen helpt uitbouwen om de bevoorradingszekerheid te garanderen en dat de centrale rol van de consument ondersteunt en versterkt.

Als beheerder van het Belgische hoogspanningsnet, wenst Elia de Belgische overheden maximaal bij te staan met onderbouwd advies en technische expertise. We doen dit in het belang van de samenleving.

DE KERNELEMENTEN VOOR DE VOLGENDE REGERINGSTERMIJN

1

DUURZAME, COMPETITIEVE EN VEILIGE ENERGIE VOOR ONZE INDUSTRIE EN GEZINNEN DOOR DE EUROPESE INTEGRATIE VAN HET BELGISCHE ELEKTRICITEITSSYSTEEM TE VERSNELLEN

Energiebeleid

Een interfederaal, onderbouwd en gecoördineerd, langetermijnbeleid bepalen, zodat de nodige maatregelen voor een betaalbaar, duurzaam en betrouwbaar energiesysteem kunnen worden genomen.

Hernieuwbare energie en flexibiliteit

De transitie naar een energiesysteem met meer hernieuwbare energie en flexibiliteit stimuleren en realiseren.

Bevoorradingszekerheid

Bevoorradingszekerheid garanderen voor bedrijven en gezinnen door voldoende capaciteit te voorzien als aanvulling op import, vraagbeheer en energie-efficiëntie.

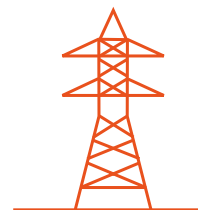

Europese marktintegratie

Competitieve, convergerende elektriciteitsprijzen bereiken dankzij een doorgedreven **Europese marktintegratie** die maximale uitwisselingsmogelijkheden biedt.

2

DE VOORDELEN VAN DE TRANSITIE TEN VOLLE BENUTTEN DOOR VANDAAG AL DE ELEKTRICITEITSINFRASTRUCTUUR VAN MORGEN TE BOUWEN, ZOWEL AAN LAND ALS OP ZEE

De ontwikkeling van het net van de toekomst

Door te bouwen aan het net van morgen, kan de economie zich verder ontwikkelen en tegelijkertijd de voordelen benutten van de energietransitie.

Ondersteunend kader voor tijdige realisatie

Een ondersteunend kader bieden is nodig om een tijdige realisatie van de nodige netversterkingen en -uitbreidingen te verzekeren.

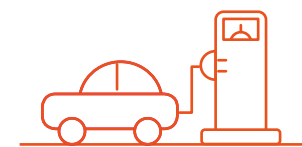
3

DE DEELNAME VAN CONSUMENTEN AAN DE TRANSITIE FACILITEREN DANKZIJ DE DIGITALISERING EN EEN TOENEMENDE ELEKTRIFICATIE

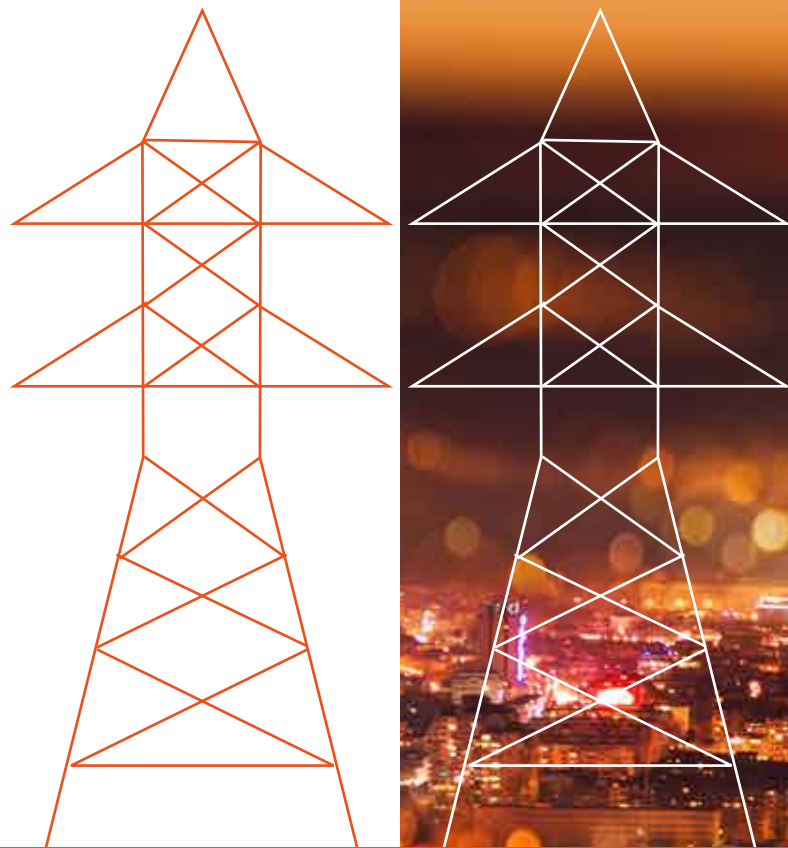
De digitalisering van het energiesysteem

De consument centraal plaatsen in het toekomstig elektriciteitsstelsel dankzij de digitalisering.

De elektrificatie van mobiliteit versnellen

Een duurzame en comfortabele mobiliteit bekomen dankzij een optimale laadinfrastructuur.

1

**DUURZAME, COMPETITIEVE EN VEILIGE
ENERGIE VOOR ONZE INDUSTRIE
EN GEZINNEN DOOR DE EUROPESE
INTEGRATIE VAN HET BELGISCHE
ELEKTRICITEITSSYSTEEM TE VERSNELLEN**

ENERGIEBELEID

AMBITIE

Een interfederaal, onderbouwd en gecoördineerd, langetermijnbeleid bepalen, zodat de nodige maatregelen genomen kunnen worden om de gezinnen en industrie van een betaalbaar, duurzaam en betrouwbaar energiesysteem te voorzien.

CONTEXT

- In een open elektriciteitsmarkt moet een duidelijke visie en beleid de nodige stabiliteit bieden zodat de essentiële investeringen in alle schakels van de elektriciteitswaardeketen gerealiseerd kunnen worden.
- 2018 was een cruciaal jaar voor het Belgische energiebeleid, maar het merendeel van de acties en uitvoering van de Energievisie zal tijdens de volgende legislatuur plaatsvinden.
- Het geïntegreerde karakter van de elektriciteitsmarkt leidt ertoe dat beleidsbeslissingen door verschillende instanties of van verschillende niveaus niet geïsoleerd genomen kunnen worden.

AANBEVELINGEN

- Het energiebeleid moet steeds de objectieven van het energietrilemma vooropstellen: **duurzaamheid, betaalbaarheid en betrouwbaarheid**.
- Om deze drievoudige doelstelling te bereiken, zijn **coördinatie en samenwerking** tussen de verschillende entiteiten die deel uitmaken van de institutionele organisatie van België essentieel.
- De nodige **samenwerkingsverbanden** moeten ontwikkeld en gebruikt worden opdat federale en regionale entiteiten samen de nodige beslissingen kunnen nemen en samen kunnen werken om de nodige acties te kunnen uitvoeren.
- Elia blijft als **expert, facilitator en coördinator** ter beschikking om ondersteuning te bieden voor analyses en uitvoering van het energiebeleid, in het bijzonder wat betreft de marktwerking en bevoorradingszekerheid van het land.

BEVOORRADINGSZEKERHEID

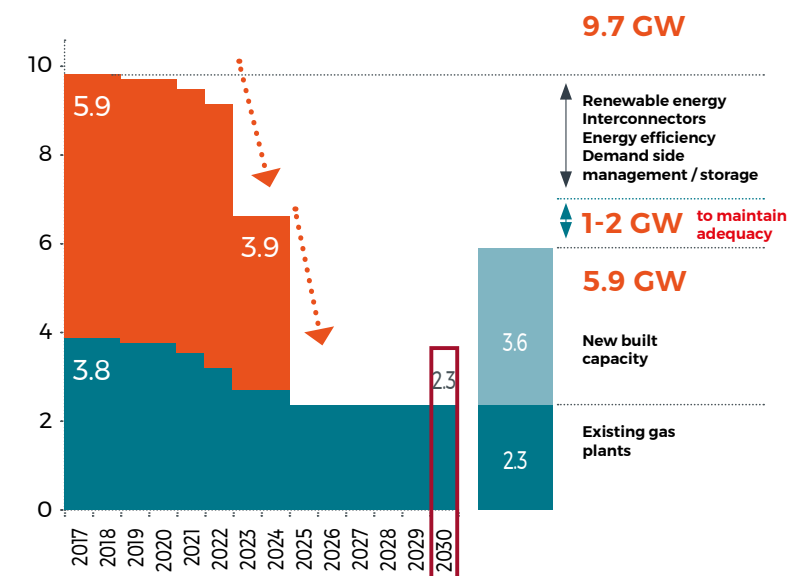
AMBITIE

Op elk moment voldoen aan de elektriciteitsvraag van bedrijven en gezinnen door voldoende capaciteit te voorzien als aanvulling op import, vraagbeheer en energie-efficiëntie.

CONTEXT

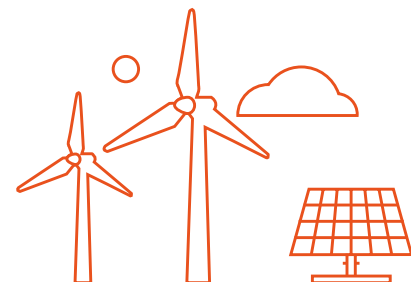
- Het huidige elektriciteitssysteem zorgt ervoor dat de gezinnen en bedrijven kunnen genieten van een hoog niveau van bevoorradingszekerheid.
- Dit niveau moet te allen tijde behouden blijven, zonder impact op het huidige comfortniveau.
- Gezien de uitdagingen waarvoor België staat, zullen additionele maatregelen genomen moeten worden om dit bevoorradingszekerheidsniveau op peil te houden.
- In elk toekomstscenario van gedeeltelijke of totale nucleaire uitfasering is nieuwe capaciteit nodig, waarvoor de huidige markt-signalen onvoldoende zijn om deze aan te trekken.
- Deze nieuwe capaciteit kan niet louter ingevuld worden door het versneld realiseren van hernieuwbare energie of het verlengen van bestaande centrales.

AANBEVELINGEN

- Het huidige niveau van bevoorradingszekerheid voor bedrijven en gezinnen behouden.
- Een nieuw marktmechanisme (gefaseerd) invoeren dat tijdig en adequaat kan voorzien in de benodigde vervangingscapaciteit voor nucleaire energie om de bevoorradingszekerheid te waarborgen.
- Te waken over de correcte uitvoering van dit mechanisme en de evoluerende omstandigheden aan de hand van een continue monitoring, ondersteund door de nodige expertanalyses.
- In de tussentijd ervoor zorgen dat **de bestaande capaciteit beschikbaar blijft**, bij voorkeur in de markt, of desnoods via een bijzonder mechanisme.

HERNIEUWBARE ENERGIE- INTEGRATIE EN FLEXIBILITEIT

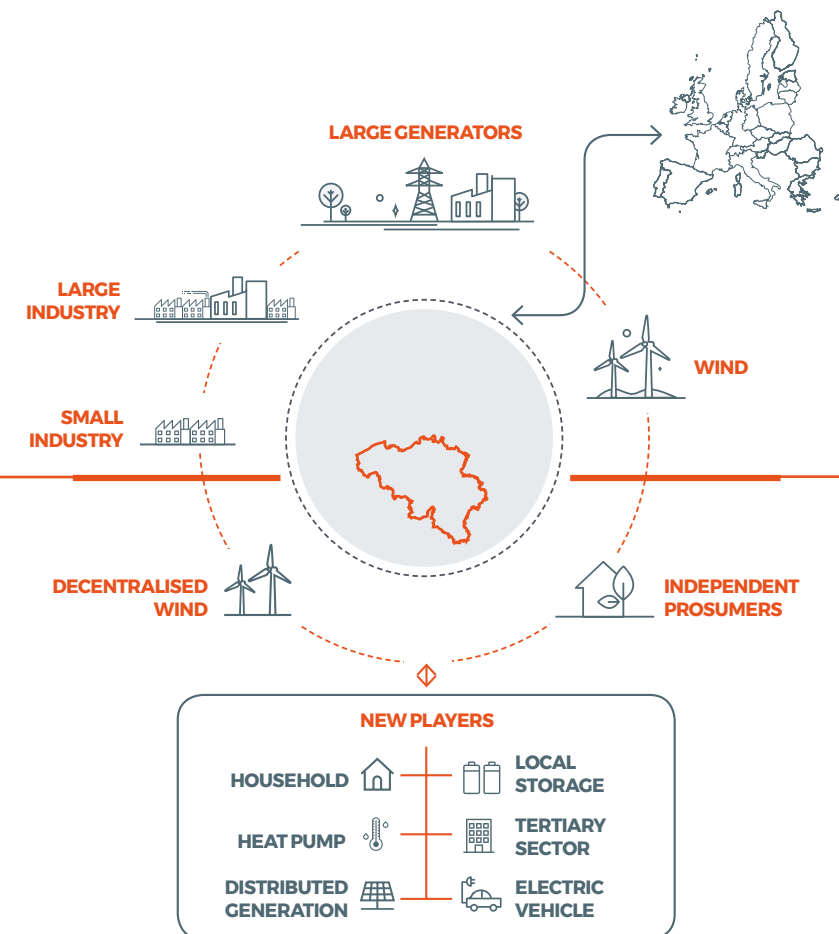

AMBITIE

De transitie naar een energiesysteem met meer hernieuwbare energie en flexibiliteit stimuleren en realiseren.

CONTEXT

- Steeds meer hernieuwbare energie wordt geïntegreerd in het energiesysteem.
- De Europese 2020 doelstellingen inzake hernieuwbare energie, energie-efficiëntie en CO₂ uitstoot moeten behaald worden tijdens de volgende legislatuur.
- Ondertussen worden nog ambitieuzere Europese doelstellingen geformuleerd voor 2030.
- Meer hernieuwbare energie in het energiesysteem heeft een impact op de netuitbating alsook op het behoud van het evenwicht van het net.
- Naast klassieke productie zal ook de flexibiliteit van vraagbeheer en opslag een cruciale rol spelen, die in de toekomst nog verder zal toenemen.

AANBEVELINGEN

- De doelstellingen inzake hernieuwbare energieproductie en CO₂-uitstoot en energie-efficiëntie bereiken.
- Zorgen dat **flexibiliteit** ingezet op de elektriciteitsmarkten **doorheen héél België op eenzelfde manier behandeld wordt**.
- Vermijden van uitzonderings- of voorkeursbehandelingen voor mature technologieën.
- **Steunmechanismen slim bepalen en markt-distorsie vermijden**; bijvoorbeeld niet enkel baseren op basis van productie, geen steun tijdens negatieve prijzen, etc.
- **Wettelijke en regulatorie barrières wegnemen** en voldoende vrijheidsgraden voorzien opdat hernieuwbare energie en vraagzijdebeheer maximaal kunnen deelnemen aan de marktwerking.

EUROPESE MARKTINTEGRATIE

AMBITIE

Competitieve, convergerende elektriciteitsprijzen bereiken dankzij een doorgedreven Europese marktintegratie die marktpartijen maximale uitwisselingsmogelijkheden biedt in een liquide Europese markt.

CONTEXT

- De Belgische groothandelsmarkt is sinds de marktkoppeling in 2010 (CWE-regio) niet langer een nationaal gegeven.
- België heeft steeds een vooraanstaande rol gespeeld inzake regionale samenwerking en marktkoppeling. Het PLEF-initiatief, waarbij zowel vertegenwoordigers van overheden als netbeheerders van de verschillende buurlanden overleggen over internationale relevante thema's, is hiervan een voorbeeld.
- De regionalisering gaat onverminderd verder en zal nog versterkt worden onder impuls van de implementatie van de netwerkcodes.
- Marktintegratie draagt positief bij aan een stabiel en robuust systeem omdat energie vrij verhandeld kan worden, eender waar die in Europa geproduceerd wordt.

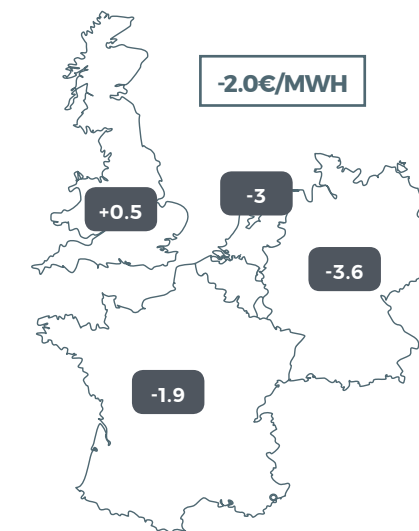

AANBEVELINGEN

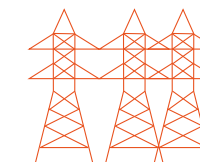

- België moet een vooraanstaande rol blijven spelen op het vlak van **regionale samenwerking** en coördinatie en moet samen met de buurlanden de integratie van de elektriciteitsmarkten over verschillende tijdshorizonten verder doorvoeren om maximale import- en exportmogelijkheden te bieden aan competitieve (en convergerende) prijzen.
- Behoudens het technische overleg tussen netbeheerders, is er nood aan het **onderhouden van regelmatige politieke contacten met de buurlanden** om te verzekeren dat alle partijen zich ten volle inschreven in de Europese gedachte om de totale welvaart voor de gebruikers (consumenten en producenten) te optimaliseren.
- Verder uitbouwen van de interne Europese markt door het **adequaat ondersteunen en implementeren van de Europese netwerkcodes en het Clean Energy Package**. Enkel op deze manier zullen schaalvoordelen voor producenten en afnemers gemaximaliseerd worden.
- **Behouden van het kader waarin interconnecties beheerd worden**, inclusief met Groot-Brittannië.

AVERAGE DIFFERENCE WITH OUR NEIGHBOURS

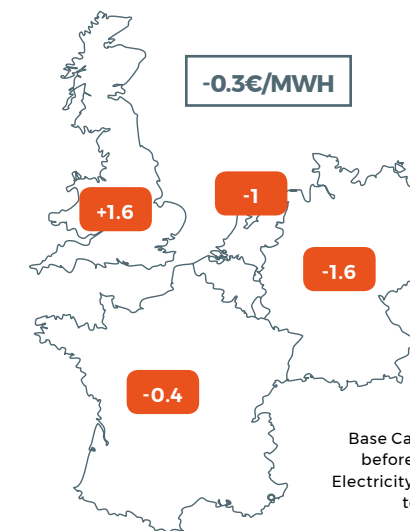
ADD INTERCONNECTIONS

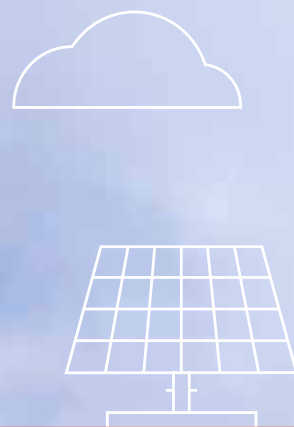
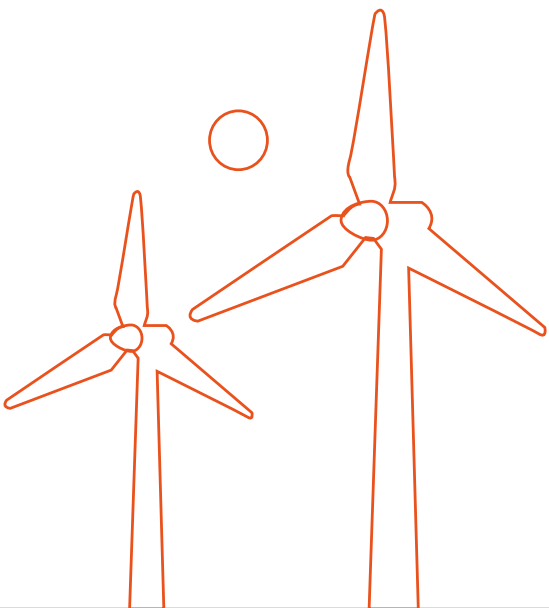
+4 GW

**MORE INTERCONNECTIONS &
MARKET INTEGRATION
= BENEFIT FOR COMPETITIVENESS**

AVERAGE DIFFERENCE WITH OUR NEIGHBOURS

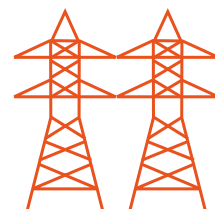
Base Case scenario, 2030. Coal before Gas (C2G), 100% CCGT
Electricity Scenarios for Belgium
towards 2050, Elia, 2017

2

**DE VOORDELEN VAN DE TRANSITIE TEN
VOLLE BENUTTEN DOOR VANDAAG AL DE
ELEKTRICITEITSINFRASTRUCTUUR VAN MORGEN
TE BOUWEN, ZOWEL AAN LAND ALS OP ZEE**

DE ONTWIKKELING VAN HET NET VAN DE TOEKOMST

AMBITIE

Door te bouwen aan het net van morgen, kan de economie zich verder ontwikkelen en tegelijkertijd de voordelen benutten van de energietransitie.

CONTEXT

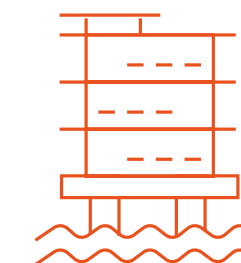
Een goed ontwikkeld net maakt het mogelijk om hernieuwbare energie te integreren, meer elektriciteit uit te wisselen om de prijsconvergentie te verhogen en is uiterst betrouwbaar (momenteel voor 99,99%). Zo kunnen we betaalbare, betrouwbare en duurzame energie garanderen. Een robuust net is een krachtige hefboom voor de Belgische economie op meerdere vlakken:

- Het net maakt het mogelijk om **hernieuwbare energie te integreren** volgens de doelstellingen 2020.
- Het net geeft toegang tot een Europese markt waar elektriciteit uitgewisseld kan worden zodat **Belgische bedrijven competitief kunnen blijven**. Bovendien creëert het industriële hefboomen dankzij de prijzenconvergentie (bv. interconnector-projecten ALEGrO, NemoLink en Brabo).
- Dankzij het net kunnen we **buitenlandse investeringen aantrekken** en werkgelegenheid creëren.
- Het Federaal Investeringsplan 2020-2030 van Elia legt vandaag voor **2 miljard aan investeringen** ter goedkeuring voor.
- Hoewel de werkzaamheden onderworpen zijn aan de Europese marktregels, stelt men vast dat de voorbije twee jaar bijna 90% van de aankopen en bestellingen heeft plaatsgehad bij Belgische bedrijven.

- De prioritaire 380 kV-projecten, die nodig zijn om de voordelen van de energietransitie te realiseren, werden opgenomen en gevalideerd in het **Federaal Ontwikkelingsplan 2020-2030**. Deze projecten voorzien de versterking van het binnenlands net, de doorgedreven integratie van offshore windenergie en de ontwikkeling van interconnectiecapaciteiten. Dit gebeurt, naargelang het geval, door een upgrade van de bestaande lijnen of het plaatsen van nieuwe lijnen. In elk geval kiest Elia voor de meest economische oplossing, in het belang van de gemeenschap.

- De bouw van een robuust binnenlands 380 kV-net en meer bepaald de uitbreiding van het net tussen de kust en het binnenland is een prioriteit voor het garanderen van een optimale toegang tot de Europese markt, de maximale integratie van het Belgische potentieel aan hernieuwbare energie en de betrouwbaarheid van het net. **De uitbreiding van het net op zee** is essentieel om de efficiënte aansluiting tegen een zo laag mogelijke kostprijs te garanderen.

- Morgen begint al vandaag: de uitvoeringstermijnen van deze projecten nemen soms meer dan 10 jaar in beslag, terwijl de uitvoering ervan deel uitmaakt van de politieke engagementen voor 2030. **Vandaag beginnen is geen luxe, maar een noodzaak.**

DE PRIORITAIRE ONTWIKKELINGEN OP 380 kV

Het bestaande hoofdnet versterken

- Betrouwbaarheid van het net garanderen en interne bottlenecks vermijden
- Nieuwe binnenlandse productie integreren

Klaar zijn voor de offshore energie die erbij komt

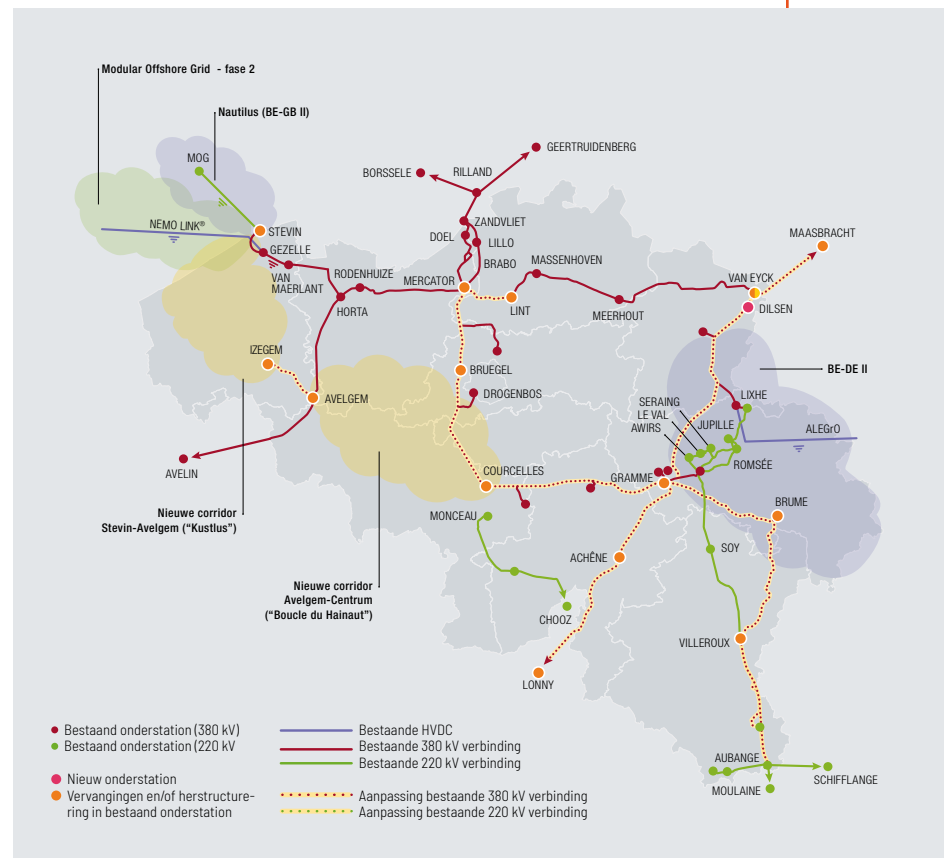

- De tweede golf offshore productie aansluiten op zee en aan land brengen

De interconnectiecapaciteit verhogen

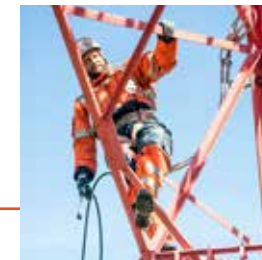

- Bijdragen aan de prijsconvergentie en de Europese integratie van hernieuwbare energiebronnen
- Opportuniteiten creëren voor de Belgische centrales op de Europese markt

AANBEVELINGEN

- **Het 380 kV-net versterken en de nieuwe corridors bouwen die nodig zijn** : de projecten 'Boucle du Hainaut' en 'Kustlus' moeten als prioritair worden beschouwd. Dat vergt dan ook een sterk engagement van de regionale overheden met het oog op de aanvaarding van deze projecten op alle niveaus en het verkrijgen van de vergunningen. Daarom streven we ernaar om deze projecten op te nemen in de akkoorden van de nieuwe gewestregeringen en moeten we de opvolging ervan verzekeren op het hoogste politieke niveau.

- **Een globaal beleid ontwikkelen om het Belgische offshore project te optimaliseren om ons potentieel aan hernieuwbare energie op zee te exploiteren met een optimale netinfrastructuur**

- Een duidelijk en stabiel wetgevend en regulatorisch kader voor de toekenning van de nieuwe concessies op zee enerzijds en voor de uitbreiding van de elektriciteitstransmissie-infrastructuur anderzijds.
- De bestaande coördinatie en een onderling afgestemde planning tussen de betrokken spelers voortzetten zodat we de integratie van de 'tweede golf' offshore energie kunnen realiseren tegen een voor de Belgische consument zo redelijk mogelijke kostprijs.
- **De versterking van het landnet ('Kustlus')** is een noodzakelijke voorwaarde om die geproduceerde groene energie op zee naar de Belgische industriële bedrijven en huishoudelijke gebruikers te brengen.

- **Het verhogen van de capaciteit van de interconnecties** zal bijdragen aan de convergentie van de prijzen (behoud van de concurrentiekracht) en aan de uitvoering van de decarbonisering. Elia vraagt om de nodige aandacht te besteden aan het strategische belang voor België om de interconnectiecapaciteit te verhogen en om in het bijzonder het voorbereidend werk voor de aanleg van de twee nieuwe verbindingen met Groot-Brittannië en met Duitsland expliciet te steunen.

ONDERSTEUNEND KADER VOOR TIJDIGE REALISATIE - VLAANDEREN

AMBITIE

Een tijdige realisatie van de nodige netversterkingen en -uitbreidingen.

CONTEXT

- Het komende decennium moeten diverse grote projecten gerealiseerd worden om het Belgische hoogspanningsnet uit te bouwen.
- De doorlooptijd van de vergunningsprocedures en het grote risico op juridische beroepen kan een belangrijke impact hebben voor de tijdige realisatie van het project.
- Doorheen het vergunningsproces dienen per project tientallen vergunningen en toelatingen bekomen te worden.
- Elia plaatst het belang van de gemeenschap voorop (evenwicht tussen infrastructuurkosten voor de samenleving en de lokale impact van de projecten).
- Elia investeert ontzettend veel in overleg en communicatie met het publiek en de betrokken buurtbewoners. Op die manier willen we de projecten beter in hun omgeving integreren om zo de toekenning van vergunningen te vergemakkelijken.

AANBEVELINGEN

- De infrastructurenprojecten voor hoogspanning, die van belang zijn voor de gemeenschap, stuiten op veel weerstand op alle niveaus. Het is echter absoluut noodzakelijk dat deze projecten **actief gesteund worden** door alle betrokken partijen, namelijk de regionale en lokale overheden en in het bijzonder de overheidsdiensten die belast zijn met de toekenning van vergunningen. Deze steun kan gegeven worden op verschillende manieren:
 - snelle en efficiënte beslissingen,
 - een actieve en constructieve communicatie,
 - de rol van facilitator opnemen,
 - samen met Elia zoeken naar een optimale socio-economische oplossing in het belang van de hele samenleving.
- Om haar projecten volgens de voorziene budgetten en planningen uit te kunnen voeren, heeft Elia nood aan **een stabiel wettelijk kader dat het verkrijgen van vergunningen vergemakkelijkt**, juridische risico's tot het minimum beperkt en rekening houdt met het algemeen belang. Dit komt ook de eindconsument ten goede.

WETTELIJK KADER DAT EEN TIJDIGE UITVOERING BEVORDERT – BRUSSEL

AMBITIE

Een tijdige realisatie van de noodzakelijke versterkingen en uitbreidingen van het hoogspanningsnet.

CONTEXT

- Het Brusselse net wordt zo optimaal mogelijk onderhouden, vernieuwd en ontwikkeld via een stabiel investeringsbeleid. Sommige pieken zijn echter onvermijdelijk: de komende vijf jaar zijn er een aantal belangrijke investeringen gepland (kabels en stations). Elia heeft deze investeringen op een verantwoorde manier gepland, maar door lokale bezwaren hebben deze projecten zorgwekkende vertragingen opgelopen, ondanks verschillende verzoeningspogingen.
- Elia heeft op vrijwillige basis een protocol ondertekend met strikte afspraken over de aanleg van de 150 kV-kabels. Dankzij dit protocol kunnen we plaatsingsmethodes concreet omschrijven en worden onze projecten zo beter aanvaard op lokaal niveau (gemeenten en buurtbewoners). Dit protocol is dus van groot belang.

AANBEVELINGEN

- De Commissie voor de Coördinatie van de Bouwplaatsen zorgt voor het algemeen beheer van de impact van werken op het welzijn en de mobiliteit in Brussel. Gezien de grote toename van deze werken, is het noodzakelijk om op operationeel vlak soepel/reactief te blijven en het secretariaat van dit orgaan de nodige middelen te bezorgen om doeltreffend te kunnen werken.
- Dit nieuwe protocol is van toepassing op de plaatsing van 150 kV-kabels in Brussel. Het is belangrijk dat dit protocol wordt ondersteund door de bevoegde overheden naar de betrokken spelers toe (BIM, gemeenten enz.).
- Elia pleit ervoor dat de lokale en regionale overheden de uitvoering van haar projecten volgens de voorziene planning actief steunen. Dit is in het belang van de Europese hoofdstad waar de continuïteit van de elektriciteitsbevoorrading essentieel is.

EEN KADER ONTWIKKELEN VOOR DE KWESTIE VAN DE EMV IN WALLONIË

AMBITIE

Erkennen dat er een kader tot stand moet komen voor de kwestie van de elektromagnetische velden (EMV) in het Waals Gewest en daarvoor een traject opstarten, om zo de ontwikkeling van het Elia-net te ondersteunen.

CONTEXT

- Het protest tegen nieuwe installaties (NIMBY-syndroom) door omwonenden wegens de mogelijke gezondheidsrisico's van langdurige blootstelling aan elektromagnetische velden leidt tot irrationele en hoogoplopende discussies, waar de autoriteiten die de vergunningen afleveren, gevoelig voor zijn.
- Aangezien er geen kader is, hebben de betrokken autoriteiten geen referentiepunten om de bezwaren te bekijken en eventueel te weerleggen. Onder het mom van het voorzorgbeginsel werden daardoor al verschillende vergunningsaanvragen geweigerd.
- Die willekeur en onzekerheid brengen de ontwikkeling van het net in het Waals Gewest ernstig in gevaar.

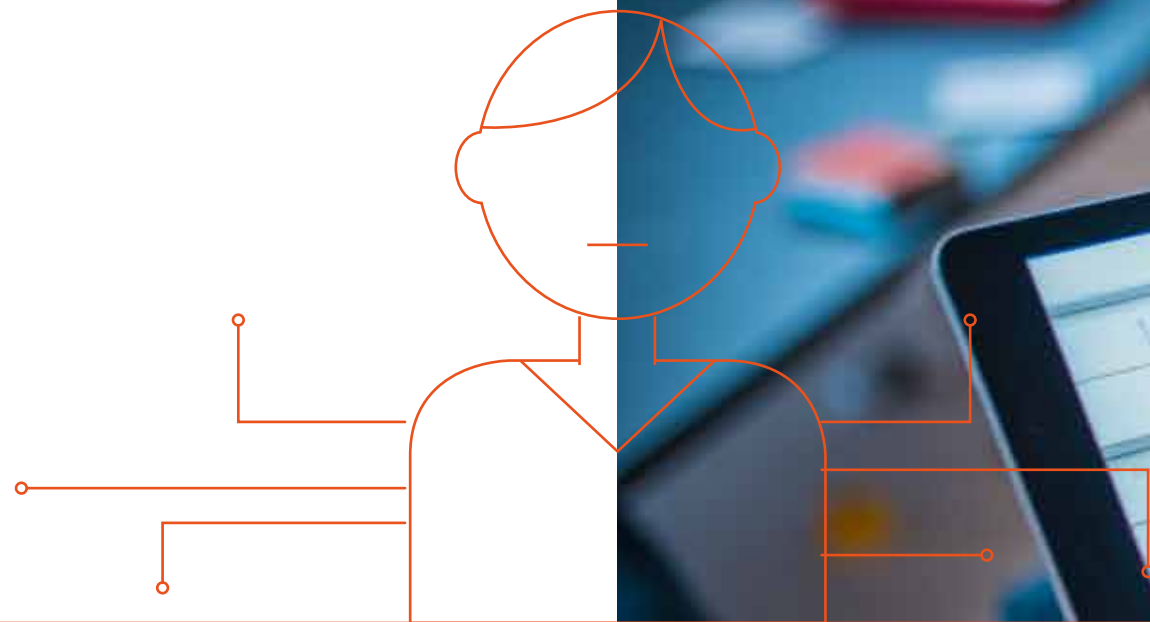

AANBEVELINGEN

- Om verwarring bij de burgers te voorkomen, vraagt Elia om in Wallonië **een kader te scheppen voor EMV**.
 - Dit kader zal enkel van toepassing zijn op nieuwe hoogspanningsinstallaties.
 - Het moet coherent zijn met de grenswaarden/aanbevelingen in Vlaanderen en Brussel.
- Om de Waalse burgers op transparante wijze te informeren, zou de overheid **een website en een contactpunt** moeten opzetten met alle relevante informatie over het onderwerp.

3

**DE DEELNAME VAN CONSUMENTEN AAN
DE TRANSITIE FACILITEREN DANKZIJ DE
DIGITALISERING EN EEN TOENEMENDE
ELEKTRIFICATIE**

DE DIGITALISERING VAN HET ELEKTRICITEITSSYSTEEM VERSNELLEN

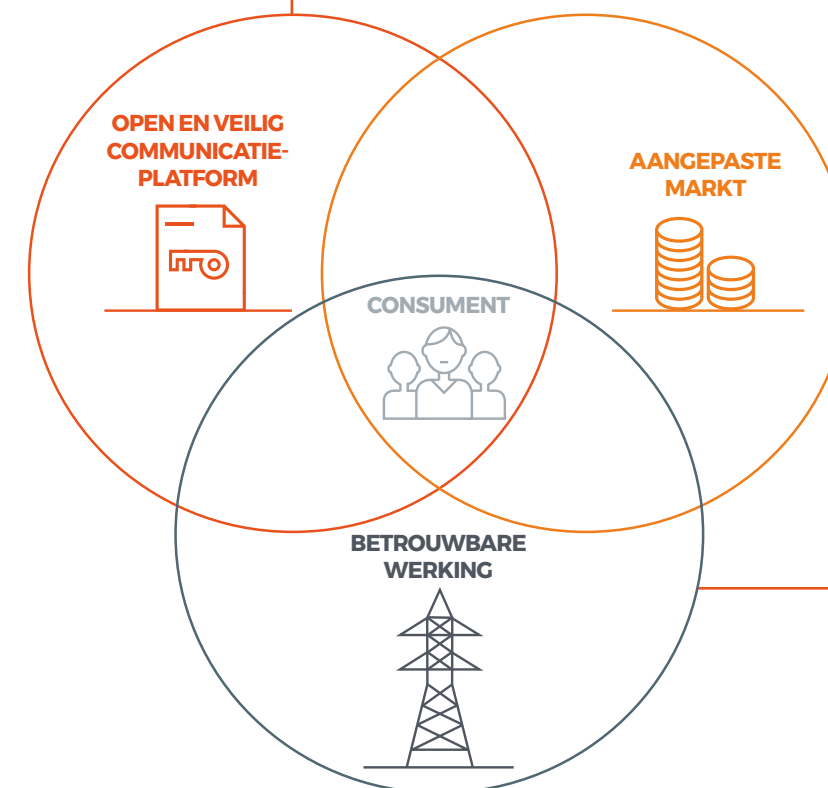

AMBITIE

De eindgebruiker een actieve rol geven in het elektriciteitssysteem. De consument (particulieren én bedrijven) kan zo zijn elektriciteitsfactuur optimaliseren en zijn comfort verbeteren via energiediensten (Energy as a Service) die ontwikkeld zijn en aangeboden worden door de commerciële marktpartijen

CONTEXT

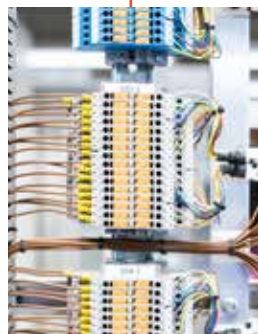
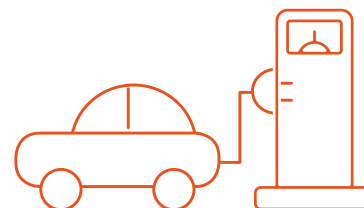
- **De energietransitie en de digitale revolutie komen samen.** Nieuwe digitale technologieën (zoals Artificial Intelligence, Blockchain, Internet of Things, etc.) maken het mogelijk om het elektriciteitssysteem efficiënter te beheren. Door de opkomst van volatiele hernieuwbare energieproductie evolueert ons energiesysteem van productie-volgt-vraag naar vraag-volgt-productie. Hierdoor is er nood aan bijkomende flexibiliteit om het elektriciteitssysteem in evenwicht te houden. Dankzij digitalisering kan die flexibiliteit ook bij de eindgebruiker gevonden worden. Zo krijgt de eindgebruiker een actieve rol in het elektriciteitssysteem van morgen, kan hij zijn factuur optimaliseren en via innovatieve energiediensten ook zijn comfort verbeteren.
- **Elia zal in 2019 een ecosysteem opzetten om het consumentgericht energiesysteem mogelijk te maken.** Vanuit onze rol als evenwichtsverantwoordelijke van het elektriciteitsnet heeft Elia in november 2018 een visienota gepubliceerd waarmee het de distributienetbeheerders en alle geïnteresseerde marktpartijen oproept om deel te nemen aan een aantal testprojecten die het consumptiegedrag van de eindgebruiker (gezinnen en industrie) linkt aan de variabelen van de energiemarkt. In een hernieuwbare en decentrale wereld wordt systeembeheer met miljoenen variabele energiebronnen een immense uitdaging en dit zowel binnen een Europese als nationale context. In onze visienota beschrijven we de drie bouwstenen om het consumentgericht energiesysteem mogelijk te maken: een real-time communicatieplatform, een aangepast marktdesign en digitale tools.
- **Het consumentgericht energiesysteem is een win-win voor iedereen.** Elia is ervan overtuigd dat de evolutie naar een consumentgericht energiesysteem een meerwaarde is voor alle marktpartijen én onze maatschappij in het geheel. Consumenten kunnen hun technologische investeringen in zonnepanelen, warmtepompen, batterijen, etc. actief laten deelnemen aan de energiemarkt en hun elektriciteitsfactuur optimaliseren. Netbeheerders zetten de bijkomende flexibiliteit in om het energiesysteem efficiënter te beheren. Marktpartijen kunnen innovaties ontwikkelen om dit mogelijk te maken en zo nieuwe winstmodellen opzetten. België kan hierin een voortrekkersrol spelen waardoor het ecosysteem rond het consumentgericht energiesysteem ook exportpotentieel heeft.

AANBEVELINGEN

- **De rol van Elia ondersteunen als beheerder van het real-time communicatieplatform**, in samenwerking met de distributienetbeheerders. Dit platform moet veilig en tegelijk toegankelijk zijn voor elke marktpeler die de data nodig heeft om zijn activiteiten te ontwikkelen (in overeenstemming met de GDPR-wetgeving). Het communicatieplatform zal ter beschikking worden gesteld om de uitwisseling van digitale data tussen verschillende marktactoren (zoals transmissienetbeheerders, distributienetbeheerders, leveranciers van diensten, clearing houses, etc.) te verzekeren en te vergemakkelijken.
- **Innovatie ondersteunen**, bijvoorbeeld door subsidies toe te staan voor O&O via federale en regionale programma's en door het uittesten van nieuwe oplossingen in specifieke omgevingen. Dit zal onze competenties in digitalisering versterken. Door het opzetten van een ecosysteem stimuleren we innovatie bij alle betrokken marktpartijen (netbeheerders, technologieleveranciers, onderzoekscentra, startups, etc.). Doordat België hierin een voortrekkersrol kan nemen, zien we exportpotentieel.
- **Een wetgevend kader opstellen en alle obstakels wegnemen** zodat het consumentgericht energiesysteem op korte termijn kan opschalen van een testfase naar industriële realisatie waarbij het Belgische energiesysteem binnen de Europese context als best-in-class wordt beschouwd.

DE ELEKTRIFICATIE VAN MOBILITEIT FACILITEREN

AMBITIE

Duurzame en comfortabele mobiliteit dankzij een optimale laadinfrastructuur.

CONTEXT

- België en zijn gewesten hebben **ambitieuze doelstellingen voor de invoering van elektrische voertuigen** in de komende jaren. Ook al zullen bepaalde obstakels voor de invoering uit de weg geruimd zijn omdat de voertuigen een lagere kostprijs en een grotere autonomie zullen hebben, toch blijft de beschikbaarheid van adequate en voor iedereen toegankelijke laadinfrastructuur in plaats van herlaadinfrastructuur een uitdaging.
- Ervaring in andere landen (bv. Noorwegen en Groot-Brittannië) leert ons dat **een laadinfrastructuur op laagspanning niet toereikend zal zijn** om het massale gebruik van elektrische voertuigen tegen een redelijke kostprijs mogelijk te maken (privéparkings die niet voor iedereen toegankelijk zijn, lange laadtijd, congesties en overbelastingen in de distributienetten, etc.).
- **De elektrificatie van de mobiliteit versnellen vergt een snelle laadinfrastructuur.** Deze infrastructuur moet op nationaal niveau worden ontwikkeld en op een hoger spanningsniveau worden aangesloten, meer bepaald dat van het lokale transmissienet (30 kV - 70 kV). Die infrastructuur zou voor elke gebruiker toegankelijk moeten zijn, zodat een zeker comfort wordt geboden op het vlak van laadtijd. Zo kan ook de impact op het elektriciteitsnet worden geminimaliseerd.

AANBEVELINGEN

- **Een snelle laadinfrastructuur ontwikkelen.** Daarmee zal men ook de introductie van elektrische voertuigen versnellen om zo de doelstellingen inzake decarbonisering van de mobiliteit te bereiken. Die laadinfrastructuur zal op het lokaal transportnet aangesloten zijn en zal toegankelijk zijn voor elke gebruiker van een elektrisch voertuig.
- **De rol van Elia als de facilitator van de ontwikkeling van een dergelijke infrastructuur erkennen en ondersteunen.** Dat gebeurt in coördinatie met de bevoegde overheden in de verschillende gewesten en met de distributienetbeheerders. Op deze manier kan de locatie van de laadpunten in België snel bepaald worden, zodat de lokale transmissie-infrastructuur tijdig kan worden aangepast.

OVER ELIA GROEP

WIE?

Een Europese top 5-speler

Elia groep is actief in elektriciteitstransmissie. Met filialen in België (Elia) en het noordoosten van Duitsland (50Hertz) beheren we 18.600 km aan hoogspanningsverbindingen die 30 miljoen eindverbruikers van stroom voorzien. Onze groep behoort daarmee tot de Europese top 5. Met een betrouwbaarheidsgraad van 99,999% geven we de samenleving een robuust elektriciteitsnet.

HOE?

Door samenwerking en innovatie

Onze netinfrastructuur beheren en ontwikkelen we in nauwe samenwerking met alle betrokkenen. We hebben een sterke focus op veiligheid en gaan voor

nul ongevallen. We zetten in op innovatie en verbeteren constant onze operationele systemen. We ontwikkelen nieuwe marktproducten zodat nieuwe techno-

logieën en marktspelers toegang krijgen tot ons net. Zo maken we de energietransitie mogelijk.

WAT?

Onze kerntaken

Het elektriciteitssysteem beheren

Vraag en aanbod moeten voortdurend in evenwicht zijn. Het beheer van het elektriciteitssysteem wordt echter complexer door de forse toename van hernieuwbare productiebronnen, de opkomst van nieuwe spelers en technologieën en de uitgebreide supranationale coördinatie. Om een betrouwbare bevoorrading en een efficiënt operationeel beheer van het midden- en hoogspanningsnet te garanderen, beheert Elia het elektriciteitssysteem dan ook in real time. Dit vereist gesofisticeerde tools en processen en een gespecialiseerde knowhow.

De marktwerking faciliteren

Elia groep stelt haar infrastructuur op een transparante, niet-discriminerende manier ter beschikking van alle marktspelers. We ontwikkelen diensten en mechanismen die de markt in staat stellen om handel te drijven via diverse platformen. Dit bevordert niet alleen het economische concurrentievermogen, maar ook ieders welzijn.

De infrastructuur beheren

Elia groep staat in voor het onderhoud en de ontwikkeling van de hoogspanningsinstallaties (lijnen, kabels, transformatoren,...). Om de integratie van hernieuwbare energie te verbeteren, moderniseert en ontwikkelt de groep haar net met behulp van geavanceerde technologieën.

WAAROM?

In het belang van de samenleving

Het elektriciteitsnet is een cruciale pijler van het energiebeleid die onze socio-economische welvaart ondersteunt. Elia groep wil een katalysator zijn voor een geslaagde energietransitie naar een betrouwbaar, duurzaam én betaalbaar energiesysteem. Door het bouwen van interconnectoren en het integreren van hernieuwbare energieproductie, stimuleert Elia groep zowel de integratie van de Europese energiemarkt als de decarbonisering van onze samenleving.